

Одеський національний медичний університет
Факультет фармацевтичний
Кафедра організації та економіки фармації

Силабус курсу
Фармацевтичне та медичне товарознавство

Обсяг	4 кредити ЄКТС, 120 годин
Семестр, рік навчання	VII семестри 4-го року навчання
Дні, час, місце	Вівторок, четвер, п'ятниця Кафедра організації та економіки фармації
Викладач (-і)	Степанова Оксана Анатоліївна
Контактний телефон	+38067-940-81-44
E-mail	stepanova74@ukr.net
Робоче місце	Вул. Малиновського, буд.37, 2-й поверх, кафедра організації та економіки фармації, ауд.212
Консультації	За графіком кафедри

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами може здійснюватися за E-mail викладача дисципліни; платформами Microsoft Teams та Zoom; месенджерами Viber, Telegram, WhatsApp.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є споживчі властивості лікарських засобів, медичних виробів та парафармацевтичних засобів, їх асортимент, класифікація та кодування, правила пакування та маркування, товарознавчі операції, пов'язані з організацією їх транспортування та зберігання.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі):

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни «Фармацевтичне та медичне товарознавство» базуються на загальних знаннях з таких навчальних дисциплін як «Вступ у фармацію», «Фармацевтичне право та законодавство», «Основи економіки», «Технологія ліків», «Етика та деонтологія у фармації», «Інформаційні технології у фармації».

Дисципліна закладає основи вивчення студентами фармацевтичного менеджменту та маркетингу, організації та економіки фармації, фармакоекономіки, соціальної фармації, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами на формування умінь застосовувати знання з

фармацевтичного та медичного товарознавства у процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни «Фармацевтичне та медичне товарознавство» є підготовка кадрів аптечних працівників та працівників системи «Медтехніка» до виконання професійних товарознавчих функцій, пов'язаних із забезпеченням лікувально-профілактичних установ та населення лікарськими засобами та медичними виробами, а також навчання провізорів навичкам поводження з медичними інструментами, приладами та устаткуванням.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: сприяння формуванню професійно необхідних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики; забезпечення теоретичної бази для подальшого вивчення інших фармацевтичних та економічних дисциплін навчального плану; створення бази, яка визначає професійну компетентність та загальну ерудицію провізорів.

Очікувані результати:

Програмні результати навчання для дисципліни:

ПРН 12. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ПРН 13. Проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань.

ПРН 14. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їхніх хімічних, фізико-хімічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей. Рекомендувати споживачам безрецептурні лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги та фармацевтичної опіки.

ПРН 15. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

ПРН 16. Визначати вплив факторів, що впливають на процеси всмоктування, розподілу, депонування, метаболізму та виведення лікарського засобу і обумовлені станом, особливостями організму людини та фізико-хімічними властивостями лікарських засобів.

ПРН 17. Використовувати дані клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень для здійснення моніторингу ефективності та безпеки застосування лікарських засобів.

ПРН 18. Обирати біологічні об'єкти аналізу, здійснювати визначення ксенобіотиків та їх метаболітів у біологічних середовищах та давати оцінку отриманим результатам з урахуванням їх розподілу в організмі.

ПРН 19. Прогнозувати та визначати вплив факторів навколишнього середовища на якість лікарських засобів та споживчі характеристики інших товарів аптечного асортименту під час їх зберігання.

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 21. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 22. Здійснювати управління фармацевтичними організаціями та визначати його ефективність з використанням функцій менеджменту. Приймати управлінські рішення на основі сформованих лідерських та комунікативних здібностей фармацевтичних кадрів щодо стратегічного планування діяльності підприємств.

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 24. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРН 25. Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів. Виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів. Володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами.

ПРН 27. Обґрунтовувати технологію та організовувати виробництво лікарських засобів на фармацевтичних підприємствах та оформлювати технологічну документацію щодо виробництва лікарських засобів на фармацевтичних підприємствах.

ПРН 29. Забезпечувати конкурентоспроможні позиції та ефективний розвиток фармацевтичних організацій на основі проведеної дослідницької роботи за усіма елементами комплексу маркетингу.

ПРН 32. Визначати основні органолептичні, фізичні, хімічні, фізико-хімічні та фармакотехнологічні показники лікарських засобів, обґрунтовувати та обирати методи їх стандартизації, здійснювати статистичну обробку результатів згідно з вимогами чинної Державної фармакопеї України.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних (30 год.), організації самостійної роботи студентів (70 год.). В якості методів навчання застосовуються проблемний виклад, кейс-стаді, дискусії, , електронні (оглядові, проблемні) лекції, презентації, ділові ігри, заняття із застосуванням

комп'ютерної техніки (ситуаційні завдання, тестові завдання).

Зміст навчальної дисципліни

Тема №1. Теоретичні основи товарознавства. Нормативна документація у товарознавчому аналізі.

Тема №2. Класифікація товарів. Кодування товарів.

Тема №3. Основи товарознавчого аналізу медичних та фармацевтичних товарів. Пакування, маркування та транспортування медичних товарів.

Тема №4. Пакування, маркування та транспортування готових лікарських засобів. Тара. Закупорювальні засоби для готових лікарських засобів та парафармацевтичних товарів.

Тема №5. Товарознавчий аналіз транспортної тари.

Тема №6. Основи матеріалознавства медичних та фармацевтичних товарів.

Тема №7. Металеві матеріали, які застосовуються в медицині та фармації.

Тема №8. Товарознавчий аналіз загально хірургічних інструментів: ріжучих, затискних, відтискних, зондуючих та бужуючих.

Тема №9. Товарознавчий аналіз спеціальних інструментів: нейрохірургічних, офтальмологічних та оторіноларінгологічних.

Тема №10. Товарознавчий аналіз спеціальних інструментів: урологічні, акушерсько-гінекологічні.

Тема №11. Товарознавчий аналіз обладнання для стоматології

Тема №12. Неметалеві матеріали, які застосовуються в медицині та фармації. Скло, кераміка та вироби з них.

Тема №13. Неметалеві матеріали, які застосовуються в медицині та фармації. Гума та вироби з неї. Товарознавчий аналіз гумових виробів та предметів догляду за хворими.

Тема №14. Полімерні матеріали та пластичні маси, які застосовуються у фармації.

Тема №15. Нові напрямки в покращенні споживчих властивостей фармацевтичних та медичних виробів.

Тема №16. Товарознавчий аналіз шовних матеріалів та проколюючих хірургічних голок.

Тема №17. Товарознавчий аналіз інструментів і апаратів для проколів, ін'єкцій, трансфузій та відсмоктування

Тема №18. Товарознавчий аналіз товарів обмеженого аптечного асортименту.

Тема №19. Окулярна оптика. Товарознавчий аналіз приладів та засобів для дослідження, корекції та захисту органів зору.

Тема № 20. Товарознавчий аналіз технічних засобів для травматології.

Тема №21. Товарознавчий аналіз обладнання для дезинфекції, передстерилізаційної обробки та стерилізації.

Тема № 22. Товарознавчий аналіз перев'язувальних матеріалів і готових перев'язувальних засобів.

Тема № 23. Кисень, закис азоту, які застосовуються в медицині. Товарознавчий аналіз кисневої, дихальної та наркозної апаратури.

Тема № 24. Приймання товарів на аптечний склад. Організація зберігання лікарських засобів та медичних виробів.

Тема № 25. Товарознавчий аналіз технічних засобів для лабораторій та аптек.

Тема № 26. Товарознавчий аналіз лабораторного та аптечного скла, виробів з нього. Аптечне обладнання та засоби малої механізації

Тема № 27. Товарознавчий аналіз технічних засобів для діагностики захворювань.

Тема № 28. Захист фармацевтичного ринку від фальсифікованих, субстандартних лікарських засобів та виробів медичного призначення.

Тема № 29. Прилади для огляду, ендоскопії та інтроскопії.

Перелік рекомендованої літератури

Основна література:

1. Товарознавство на фармацевтичному підприємстві ; навч. посіб для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності « Фармація» / І.І. Баранова, С.М. Коваленко, С.В. Бреусова та ін..-Харків : НФаУ, 2018.-160 с.

2. Громовик Б. П. Практикум з медичного і фармацевтичного товарознавства. Частина 2. Фармацевтичне товарознавство: навчальний посібник для викладачів / Б.П. Громовик, Н.Б. Ярмо, І.Я. Городецька. - Львів: Простір М, 2018. -139 с.

3. Медичне та фармацевтичне товарознавство: підручник для студентів вищ. навч. закладів / І.І. Баранова, С.М. Коваленко, Д.В. Семенів та ін.- Харків : НФаУ: Золоті сторінки, 2017.- 320 с.

4. Медицинское и фармацевтическое товароведение: учеб. пособие для иностр. студентов вузов МЗ Украины, обучающихся на рус. языке / И. И. Баранова, С.Н.Коваленко, Ю.А.Беспалая, Т.В. Дядюн, С. А. Мамедова. - Х. НФаУ; Оригинал, 2017.- 328 с.

5. Медичне та фармацевтичне товарознавство: навч. посіб. / О.Б. Калущка, Т.А. Грошовий, А.В. Знаєвська, М.Б. Демчук. - Тернопіль: ТДМУ, 2017. - 484 с.

6. Основи фармацевтичного права. Альбом схем: навч. посіб для студентів вищ. навч. закл. / О. О. Грін.-Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2020. -211 с.

7. Римарчук К. М. Основи фармацевтичного і медичного товарознавства: навчальний посібник / К. М. Римарчук. – Київ : Медицина, 2015. – 118 с. : табл.

8. Фармацевтичне та медичне товарознавство : тексти лекцій для студентів

фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційного навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса:

ОНМЕДУ, 2020.- 216 с. - Мова укр. Режим доступу
https://info.odmu.edu.ua/chair/economy_pharmacy/

9. Фармацевтичне та медичне товарознавство : практикум для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форми навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМЕДУ, 2019.- 136 с.- Мова укр.

10. Фармацевтичне та медичне товарознавство : навчально-методичний посібник для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форми навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМЕДУ, 2020.- 230 с.- Мова укр.

11. Фармацевтичне та медичне товарознавство : атлас для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форми навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМЕДУ, 2020.- 120 с.- Мова укр.

Додаткова література

12. Державна фармакопея України 2 видання– 2016.

13. Організація діяльності аптек із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту Ч.1: Навчальний посібник для студентів денної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва, М.С.Образенко та ін. // За ред. Л.М. Унгурян. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2020. - 92 с. Мова укр.

14. Фармацевтичне законодавство (Нормативні акти з організації роботи аптечних підприємств. Під редакцією д.фарм.н., проф. Грошового Т.А. – Тернопіль: ТДМУ, 2013. – 468 с.

15. ДСТУ, ТУ, ФС, ТФС на медичні і фармацевтичні вироби.

16. Основи біологічної фізики і медична апаратура: підручник (ВНЗ І—ІІІ р. а.) / Л.Ф. Ємчик. — 2-е вид., випр. для студентів вищих медичних закладів І—ІІІ рівнів акредитації Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2014.- 392 с. Мова укр.

Інформаційні ресурси:

17. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу
<http://zakon.rada.gov.ua/laws>

18. Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: /[http:// mozdocs.kiev.ua](http://mozdocs.kiev.ua)

19. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками <https://www.dls.gov.ua/>

20. Ліки України . Все про ліки та їх якість <https://ліки.укр/>

21. Compendium online. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://compendium.com.ua/bad/>.

22. Еженедельник «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.apteka.ua/>.

23. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tabletki.ua/uk/>.

24. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://likicontrol.com.ua/>.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю:

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті з метою виявлення рівня підготовки студентів за визначеною темою. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, тестування з використанням набору стандартизованих завдань, контролю обов'язкового виконання практичної роботи у письмовому вигляді.

Форми проведення поточного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання письмових завдань, практичних ситуацій.

Форми і методи підсумкового контролю:

Формою підсумкового контролю є диференційний залік, який складається по завершенню вивчення дисципліни. До підсумкової атестації допускаються ті студенти, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00 та не менш 90% з Підсумкового тестового контролю з дисципліни. Іспит студента оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою.

Засобами діагностики засвоєння матеріалу є усна відповідь студента (2 теоретичних питання) та письмовий елемент оцінювання практичних навичок у вигляді трьох практичних завдань .

Критерії оцінювання усної відповіді під час іспиту:

- «відмінно»- якщо знає теоретичну частину в повному обсязі, ілюструє відповідь різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей;

- «добре»- якщо знає теоретичну частину, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках;

- «задовільно» – якщо знає теоретичну частину, проте допускає програмні помилки, спроможний вирішувати видо-змінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно;

- «незадовільно» – якщо не орієнтується у програмному матеріалі, не відповідає на питання теоретичного і практичного характеру.

Критерії оцінювання практичних навичок (письмова відповідь) під час диференційного заліку:

- «відмінно» - завдання виконані повністю, застосовано відповідний алгоритм, заповнені всі супровідні документи, проведені усі необхідні

розрахунки, здійснена реєстрація у відповідних журналах обліку, здійснено документальне оформлення господарських операцій;

- «добре» - завдання виконані повністю, допущені незначні помилки при розрахунках або оформленні результатів;

- «задовільно» - завдання виконані не повністю, допущені помилки при розрахунках та оформленні результатів, застосовано неправильний алгоритм вирішення;

- «незадовільно» - завдання не виконано.

Як буде здійснюватися оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів вищої освіти?

Оцінка за дисципліну – це на 50% поточна успішність (середнє арифметичне всіх поточних оцінок студента) та на 50% - оцінка на іспиті.

Для оцінювання дисципліни за 4-бальною традиційною (національною) шкалою спочатку розраховується середній бал за дисципліну як середнє арифметичне двох складових:

1) середній поточний бал як арифметичне всіх поточних оцінок (розраховується як число, округлене до 2 (двох) знаків після коми, наприклад, 4,76);

2) традиційна оцінка за іспит (диференційований залік).

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань з даного предмету.

Конвертацію традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS виробляє інформаційно-обчислювальний центр університету.

Відповідно до отриманих балами за 200-бальною шкалою, студенти оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS.

Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «E». Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований іспит. Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до іспиту.

Отримання додаткових (бонусних) балів не передбачається робочою програмою з дисципліни.

Самостійна робота студентів.

Завданням самостійної роботи студентів є отримання додаткової інформації для більш поглибленого вивчення дисципліни на практичних заняттях. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час проведення диференційного заліку (у вигляді теоретичних питань або практичних завдань).

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Виконані роботи студентів, які представлені з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Академічна заборгованість (пропущене заняття, незадовільні оцінки) повинна бути ліквідована у двотижневий термін. Перескладання диференційного заліку відбувається за графіком навчального відділу університету.

Політика щодо академічної доброчесності:

У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт студента він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені навчальною дисципліною.

Списування під час проведення занять та іспиту заборонені (в т.ч. з використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування та запізнь:

Відвідування практичних та лекційних занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студент повинен приходити на заняття відповідно до розкладу, затвердженому університетом. Запізнення на заняття не припустиме.

Мобільні пристрої:

Неприпустиме користування мобільними пристроями (телефон, планшет тощо) під час заняття без дозволу викладача. Дозволяється використовувати зазначені мобільні пристрої в аудиторії тільки під час підготовки до практичного заняття або он-лайн тестування.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка в аудиторії повинна відповідати загальним вимогам ділової та наукової етики. Під час занять студент повинен приймати активну участь у навчальному процесі. Студенту необхідно виявляти дисциплінованість, вихованість та відповідальність.